

**Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida bolalarning jismoniy rivojlanishini
shakllantirish texnologiyasi**

Rixsiboyeva Nodira Muksumovna

207-DAVLAT MAKTABGACHA TALIM TASHKILOTI DIREKTORI

Annotatsiya: Ushbu maqolada maktabgacha ta'lim tashkilotlarida bolalarning jismoniy rivojlanishi, sog'lom turmush tarzini takomillashtirish texnologiyasi, maktabgacha ta'limning sifat va samaradorligiga erishishda bolalarning kundalik faoliyatini mazmunli va qiziqarli tashkil etish haqida to'liq bayon qilingan.

Kalit so'zlar: maktabgacha ta'lim tashkiloti, jismoniy rivojlanish, axloqiy tarbiya, ta'lim sohasi, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari.

Kirish:

Maktabgacha ta'lim muassasasi o'quv-tarbiyaviy jarayonni o'quv yili bo'yicha tashkil qiladi. Rivojlanish sohalari bo'yicha maqsadlar jismoniy takomillanish va sog'lom turmush tarzini rivojlantirish o'rinda bir, ikki, to'rt kishi bo'lib yurish ijtimoiy-hissiy rivojlanish, o'z hissiyotlarini nazorat qilishni o'rganish, nutq, muloqot, o'qish va yozish ko'nikmalari bolaning og'zaki nutqini yoshiga muvofiq mustahkamlash ijodiy takomillanish hamkorlikdagi faoliyatga ijobiy munosabatni shakllantirish, ritm hissini, musiqani his qilish fazilatini harakatlarda ritmik ifodalilikni tarbiyalashdan iboratdir.

Adabiyotlar tahlili va metodlar:

Bugungi kunda bizning davlatimizda ham maktabgacha ta'lim tashkilotlariga bolalarning kengroq qamrab olish maqsadida xususiy maktabgacha ta'lim tashkilotlari va uy bog'chalar faoliyatiga yuqori e'tibor qaratilmoqda. Davlatimizda qabul qilingan davlat standartlari barcha maktabgacha ta'lim tashkilotlariga, jumladan, davlat va nodavlat maktabgacha ta'lim tashkilotlariga bir xilda amalga oshirilishi belgilab berilgan.

Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida bolalarning ijtimoiy-hissiy shakllanishiga

tizimli yondashuv yordamida kattalar va tengdoshlari bilan muloqatchanlikka o'rgatish hissi, psixologik zo'riqishlarga nisbatan bardoshli bo'lish malakalarini rivojlantirishga yordamlashishimiz zarur. Bolalar jamoasini rivojlantirish axloqiy tarbiya bilan chambarchas bog'liqdir. Bolalar o'z xulqlarining jamoa manfaati bilan bog'liqligi to'g'risidagi bahoni eshitadilar.

Natijalar:

Maktabgacha ta'lim-bolalarning ijtimoiy-hissiy, individual va yosh xususiyatlarini, qiziqishlarini, moyilligi, madaniy ehtiyojlarini hisobga olgan holda, bola shaxsini jismoniy, ruhiy rivojlanishini ta'minlovchi, shuningdek maktabga tayyorlab, hayotga zamin yaratuvchi har tomonlama maqsadli yo'naltirilgan yaxlit jarayonlarni qamrab olgan. Ta'lim sohasini isloh qilish hozirgi vaqtda hukumatimiz tomonidan e'tibor qaratilayotgan eng muhim yo'nalishlardan biri, desak mubolag'a bo'lmaydi. Keyingi vaqtlarda maktabgacha ta'lim tizimini isloh qilish va rivojlantirishga qaratilgan qonun va qarorlar qabul qilinib, hayotga tatbiq etilmoqda.

Maktabgacha ta'lim tashkilotida bolalar ta'lim bilan birgalikda tarbiya ham olishadi. Maktabgacha ta'lim bolaning tayanch kompetensiyalarini rivojlantirish uchun asos bo'lib xizmat qiladi. U ta'limning keyingi bosqichlarida shuningdek, butun hayoti davomida rivojlanib boradi. Kompetensiya-bolaning bilim, ko'nikma, malaka va qadriyatlari majmuadir. Kompetentlik bo'la o'z bilim, ko'nikma va malakalarini muayyan vaziyatda safarbar qilishi va qo'llashi, o'z maqsadiga erishishi rivojlanishining har bir bosqichida yoshiga mos keladigan vazifalarini hal qilishi mumkin.

Muhokama:

Bolalar kattalarning samimiy diqqatiga va hamkorlikda ish olib borishga intilmaydi, balki kattalar bolalarni hurmat qilishlarini, o'zaro tushunishlarini xohlaydi. Bu yoshdagi bolada tengdoshlari bilan muloqot qilish, boshqalar bilan o'zini solishtirish, taqlid qilishga nisbatan ehtiyoj kuchayib boradi. Faoliyatda ya'ni o'yin, mahsuldor faoliyatda tengdosh-sherigi sifatida ishtirok etishadi. Maktabgacha yosh davridagi bolalar rivojlanishining turli tomonlarini har

tomonlarni o'rganish shuni ko'rsatdiki, maktabning birinchi sinflari bilan taqqoslaganda bolalar bog'chasining maktabga tayyorgarlik guruhlarida o'qiyotganda ular o'zlarini xotirjam, psixologik tomondan erkin va o'ziga bo'lgan ishonchni his qilishadi.

Maktabgacha yoshdagi bolalarning har tomonlarni intellektual, axloqiy, estetik va jismoniy rivojlanishi uchun shart-sharoitlar yaratish Konsepsiyaning asosiy yo'nalishlaridan biridir. Ushbu joriy tizimda innovatsiyalar, ilg'or pedagogik va axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini kengaytirish niyatida maktabgacha ta'lim tashkilotlarini kompyuterlar bilan ta'minlash, internet tarmog'iga ulash bosqichma-bosqich amalga oshirilmoqda.

Xulosa:

Xulosa o'rnida shuni ta'kidlash joizki, maktabgacha ta'lim boshlang'ich ta'limning poydevori sanaladi. Poydevor mustahkam bo'lsa imorat uzoq yillar qad ko'tarib turadi. Shunday ekan kelajagimiz davomchisi bo'lgan yosh avlodga har tarafdin komil inson qilib, ta'lim- tarbiya berish hozirgi kun pedagogining oldida turgan dolzarb vazifalardan biri ekanligini tushunishimiz zarur. Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida bolalarning ijtimoiy-hisii rivojlanishida shaxslararo munosabatlarni yetarlicha shakllanmaganligi sababli bu yoshdagi bolalar atrofida ko'p narsalarga noadekvat munosabatda bo'lishadi.

Adabiyotlar ro'yxati:

1. Sh. Shodmonova. Maktabgacha ta'lim pedagogikasi. — T., «Fan va texnologiya», 2008.
2. Xasanboeva O.U va boshqalar. «Maktabgacha ta'lim pedagogika». T., «Ilm ziiyo», 2006.
3. Solomennikova O.A. Maktabgacha ta'lim muassasasi o'qituvchisining kasbiy kompetensiyasi // Pedagogik ta'lim va fan. -2007.
4. Djanpeisova G.E, I.V.Grosheva, L.G.Evstafyeva, D.T.Mahmudova, Sh.B.Nabixonova, S.V.Pak «Ilk qadam». Maktabgacha ta'lim muassasalari davlat o'quv dasturi.- T.: MTV, 2018.